

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КАСОВИХ ТА ФАКТИЧНИХ ВИДАТКІВ В ОБЛІКОВІЙ СИСТЕМІ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

Пензева Ю.М., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Під видатками бюджетних установ розуміють суму коштів, витрачених бюджетними установами в процесі їх діяльності в межах сум, установлених кошторисом – головним плановим та фінансовим документом, що визначає обсяг, цільове призначення та поквартальний розподіл коштів [1]. Видатки бюджетних установ наочно відображають використання наданих асигнувань, виконання кошторису, характеризують загальний стан організацій, тенденції їх функціонування та показники діяльності

В залежності від етапу руху бюджетних коштів, практика ведення обліку та діючі нормативні документи дозволяють класифікувати витрати бюджетних установ на касові та фактичні видатки.

Питання касових та фактичних видатків в обліковій системі бюджетної установи на сьогодні є дуже актуальним, адже облік даних видів видатків відіграє надзвичайно важливе значення, і сприяє раціональній організації діяльності установи та відображення її витрат у відповідних документах.

В Україні значний внесок у теорію та методологію використання видатків, виходячи з їх розподілу на касові та фактичні, зробили: В.С. Лень, В.Т. Александров, Л.В. Нападовська, П.Й. Атамас, В.В. Собко, М.Д. Врублевський та інші вчені.

Як економічна категорія, видатки об'єднують витрати, які покриваються з централізованих та децентралізованих державних фондів. Більшість державних видатків фінансується з державного та з місцевих бюджетів.

Касовими видатками вважають всі суми, отримані установою з поточних бюджетних рахунків у банку чи реєстраційних рахунків у відповідних органах Державного казначейства для їх використання (витрачання) згідно з кошторисом. При цьому касовими видатками вважають як кошти, отримані готівкою в касу установи, так і суми, перераховані шляхом безготівкової оплати рахунків. Звідси зрозуміло, що касові видатки не можна ототожнювати з касовими операціями. Облік касових видатків ведеться за кодами економічної класифікації, тому в первинних документах на списання грошей з бюджетних (реєстраційних) рахунків обов'язково необхідно вказувати цільове призначення (код) видатків. Прикладом касових видатків може бути отримання готівки в касу на видачу зарплати, перерахування коштів за матеріали, продукти харчування, обладнання, у фонди на соціальні заходи.

Фактичні видатки, на відміну від касових – це реальні видатки установи для виконання кошторису, підтверджені відповідними первинними

---

* Науковий керівник – Бірченко Н.О., к.е.н., ст. викладач

документами, за мінусом сум, отриманих на відновлення витатків. Облік фактичних витатків, як і касових, ведеться за кодами економічної класифікації витатків бюджету. Прикладом фактичних витатків можуть бути операції нарахування заробітної плати працівникам, списання витрачених медикаментів і продуктів харчування, списання витрат на відрядження за поданим [2].

Касові і фактичні витатки на практиці здебільшого не збігаються у часі, тому що в їх основу покладено різні принципи запису бухгалтерських операцій: для касових витатків – це касовий метод (коли запис доходів і витатків здійснюється в момент отримання коштів незалежно від періоду, до якого вони належать); для фактичних витатків – це метод нарахувань (за яким запис операцій відбувається в момент їх здійснення).

В тих випадках, коли частина грошових коштів на рахунках установи в казначействі спрямована на поповнення запасів матеріалів, перебуває у розрахунках (дебіторська заборгованість), залишається невитраченою у вигляді підзвітних сум і готівки в касі або використовується на погашення кредиторської заборгованості, що виникла раніше, фактичні витатки менші за касові. Якщо установа має в своєму розпорядженні запаси матеріалів, то фактичні витатки на здійснення планового обсягу робіт можуть перевищувати касові, оскільки використання матеріалів не спричиняє зменшення грошових коштів на рахунках.

Якщо касові та фактичні витатки збігаються у часі (що буває доволі рідко), вони вважаються прямими витатками. Йдеться про сплату через органи казначейства коштів, витрачених за прямим призначенням відповідно до кошторису на електроенергію, газ, воду, телефон, поточний ремонт та інші послуги.

Якщо фактичні витатки перевищують касові, це свідчить про невжиття керівництвом установи необхідних заходів щодо приведення витатків у відповідність до бюджетних асигнувань, взяття зобов'язань понад асигнування, що є бюджетним правопорушенням та призводить до утворення небюджетної заборгованості. Перевищення касових витатків над фактичними може свідчити про: погашення кредиторської заборгованості, що обліковувалася на початок року; збільшення запасів; утворення дебіторської заборгованості на кінець звітного періоду [2].

У сучасних умовах фактичні витатки часто перевищують касові, тому що не завжди фінансування з бюджету дає змогу вчасно погасити заборгованість за заробітною платою, за енергоносії та інші господарські витрати бюджетних установ.

Отже, касові та фактичні витатки нерозривно пов'язані між собою та мають взаємну ув'язку. Розподіл касових і фактичних витатків та одночасний взаємозв'язок між ними дозволяють при аналізі витатків одержати чітку картину використання бюджетних коштів, їх облік та аналіз дає змогу посилити контроль над витрачанням бюджетних коштів, підвищити економію за рахунок зменшення витрат, покращити процедуру планування майбутніх витрат та аналізу витатків минулих років за окремими видами класифікації.

Література.

1. Облік у бюджетних установах: Навчальний посібник. – 2-е вид., виправ. / за заг. ред. Леся В.С. – Київ: Каравела, 2017. – 564 с.
2. Джога Р.Т. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навч. посібник /Р.Т. Джога. – Київ: КНЕУ, 2009. – С. 250.

АВТОМАТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЇЇ ПРОБЛЕМИ

Пензева Ю.М., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Розвиток автоматизованої системи бухгалтерського обліку сприяє підвищенню ефективності та якості роботи бухгалтера, поліпшенню контролю над фінансово-господарською діяльністю підприємства. Як показує практика ефективність обліку значно підвищується, якщо його інформація являється повною, своєчасною і динамічною, що обумовлює необхідність автоматизації облікової інформації.

В сучасних умовах проблема автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах України залишається однією з актуальних і складних, тому автоматизація бухгалтерського обліку та впровадження різноманітних інформаційних систем на сьогоднішній день є найважливішим завданням будь-якого підприємства чи установи.

Питанням організації автоматизованої системи обліку присвячені праці Бутинця Ф.Ф., Івахненко С.В., Піскунова І.В., Слободняка І.А. та інших. Однак, незважаючи на велику кількість робіт, присвячених дослідженню в цій галузі, ще багато питань потребують вирішення чи подальшого вдосконалення [1].

Слід розглянути основні проблеми, що виникають у процесі автоматизації бухгалтерського обліку на вітчизняних підприємствах України. Так Піскунов І.В. та Слободняк І.А. до однієї з актуальних проблем автоматизації бухгалтерського обліку й звітності відносять слабо розроблену методологію автоматизованої форми бухгалтерського обліку й звітності. Автори виділяють ряд пріоритетних напрямків вдосконалення систем автоматизації бухгалтерського обліку та звітності:

- впорядкування та оптимізація практичного ведення бухгалтерського обліку та звітності;
- зниження числа помилок в бухгалтерському обліку з використанням вбудованих алгоритмів внутрішнього автоматизованого контролю бухгалтерських даних;
- продовження роботи по формалізації облікових процедур;
- підвищення порівнянності інформаційних систем різних суб'єктів [2].

Враховуючи широкомасштабний розвиток засобів інформаційних технологій, законодавчо-нормативні зміни, на підприємствах України

---

* Науковий керівник – Поливана Л.А., к.е.н., доцент